

Besluitformulier

Team Duurzaamheid en Economie

Zaaknummer: 3242142 Datum : 9 februari 2024	Opsteller: D.F.Sloots
Onderwerp: Gemeentelijke aanpak netcongestie 2024 en vervolg	
Besluit: 1. Kennis te nemen van de evaluatie van de aanpak netcongestie in 2023 en het advies voor het vervolg. 2. In te stemmen met de voorgestelde aanpak netcongestie voor 2024 en vervolg 3. In te stemmen met het beschikbaar stellen van een projectbudget "Gemeentelijke aanpak netcongestie" van € 300.000,- en dit te dekken middels: – het regulier werkbudget economie € 53.000,- (2024); – de reserve Wonen en Infra (MIPWI) € 54.000,- (2024); – het regulier werkbudget Duurzaamheid € 54.000,- (2024); – restant projectbudget netcongestie 2023 € 139.000,-; 4. De hiervoor genoemde financiële gevolgen in de begroting te verwerken via de Voorjaarsnota 2024.	

Inleiding

Net als in een groot deel van Nederland heeft het elektriciteitsnet in de gemeente Alphen aan den Rijn zijn maximale capaciteit bereikt. Het betreft specifiek de elektriciteitsstations Alphen-West, Alpen-Centrum, Boskoop en Zevenhuizen. Dit raakt allerlei beleidsthema's: bedrijven, maatschappelijke projecten, woningbouw en andere ontwikkelingen in het hele gebied van de gemeente. Uitbreiding van de transportcapaciteit van huidige aansluitingen en het leveren en terugleveren van elektriciteit via nieuwe grootverbruik aansluitingen is de komende jaren niet of heel beperkt mogelijk. Netbeheerder Liander werkt aan netverzwaring, uitbreiding en het bouwen van nieuwe elektriciteitsstations. Zoals meermaals in het nieuws naar voren komt, kunnen netbeheerders, zo ook Liander moeilijk aan de vraag naar netuitbreiding voldoen.

Verschillende opgaven en transities zijn verbonden met de ontwikkeling van het elektriciteitsnet: woningbouw, het opwekken van duurzame energie, de warmtetransitie, verduurzamen van bedrijven en elektrificatie van mobiliteit. Netcongestie is een belemmering voor al deze ontwikkelingen.

Om deze problematiek te regisseren is in 2023 gewerkt aan een gemeentelijke procesaanpak netcongestie samen met Liander en andere relevante partners en

stakeholders. Met deze aanpak zijn we beter gesteld om Liander te bedienen, infrastructuur ontwikkelingen gezamenlijk op te pakken en bij problemen op het gebied van energie binnen te gemeente degelijk te adviseren.

Zoals aangegeven in het eerdere collegebesluit van oktober 2022 (bijlage 1), waarin de aanpak netcongestie voor afgelopen jaar is vastgelegd, wordt deze afgesloten met een evaluatie en advies aan het college van B&W t.a.v. periode na 2023. In dit collegevoorstel is de evaluatie en het advies verwerkt, waarbij we ingaan op de samenwerking, rolneming van partijen en de inhoudelijke aanpak van de netcongestie problemen.

Beoogd maatschappelijk resultaat

De keuze voor deze aanpak en het beschikbaar stellen van financiële middelen om netcongestie problemen in de gemeente Alphen aan den Rijn aan te pakken, heeft als beoogd maatschappelijk resultaat het faciliteren van belangrijke opgaven en transities in de gemeente en regio. Door congestie in de energie–infrastructuur aan te pakken, proberen we vertraging te voorkomen en de weg vrij te maken voor essentiële ontwikkelingen zoals woningbouw, verduurzaming en de verdere ontwikkeling van bedrijven. Een verbeterde energie–infrastructuur biedt niet alleen de mogelijkheid voor meer duurzame woningbouw, maar stimuleert ook de groei en verduurzaming van lokale bedrijven.

Daarnaast draagt het verminderen van netcongestie bij aan de energie–, warmte– en mobiliteits–transitie in de gemeente. Het creëren van een betrouwbare en efficiënte energie–infrastructuur ondersteunt de overgang naar duurzame energiebronnen. Dit positioneert de gemeente ook als een voorloper in het aanpakken van maatschappelijke uitdagingen en het omarmen van toekomstgerichte oplossingen.

Kader

De aanpak van netcongestie in Alphen aan den Rijn wordt ingebed in een breder kader dat rekening houdt met verschillende bestuursniveaus en beleidsgebieden:

- Op provinciaal niveau sluiten we aan bij de pMIEK (provinciale Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat), om te sturen op een gecoördineerde aanpak.
- Daarnaast sluiten we ook aan bij de regionale benadering vanuit de RES regio Holland Rijnland, waarin gemeenten en Liander samenwerken aan gezamenlijke uitdagingen op het gebied van onder andere duurzaamheid en infrastructuur.
- Binnen de gemeente raakt netcongestie aan verschillende beleidsvelden en teams:
 - Netcongestie wordt onderdeel van het nieuwe programma energietransitie.
 - We betrekken verschillende teams in het fysieke domein bij deze aanpak: BOR (Beheer Openbare Ruimte, en Beleid Openbare Ruimte), POR (Projecten Openbare Ruimte), Duurzaamheid & Economie, en Projectmanagement Gebiedsontwikkeling.
 - We borgen processen binnen de gemeente; we stellen een afwegingskader waarin we beschrijven wat we wel of niet doen op het gebied van netcongestie, geven projectleiders instructies en de juiste middelen om energievoorziening tijdig te

kunnen meenemen bij bouwprojecten, en nemen een *netcongestiecheck* op als onderdeel van bestaande processen.

Door de samenwerking op verschillende niveaus en tussen verschillende teams wordt een integrale aanpak gewaarborgd, waarbij verschillende opgaven, infrastructuur, duurzaamheid en economische groei op elkaar afgestemd worden.

Realisatie

In lijn met het Landelijk Actieprogramma Netcongestie (LAN) zetten we in op drie verschillende sporen:

- Sneller bouwen – sneller realiseren van netuitbreidingen en vertraging voorkomen.
- Sterker sturen op betere benutting van het huidige elektriciteitsnet.
- Vergroten van flexibele capaciteit, o.a. via publiek–private acties voor slimme oplossingen.

Voor komend jaar zetten we in op een aanpak waarin de volgende punten centraal staan.

- De gemeente Alphen aan den Rijn speelt een actieve rol in de transitie naar de toekomstige energievoorziening in de gemeente, in het belang van bewoners en ondernemers. Daar waar de huidige en toekomstige energievoorziening onder druk komt te staan en de netbeheerder niet kan voorzien in de behoefte om sneller te bouwen, zoeken we naar manieren om het elektriciteitsnet beter te benutten of flexibele capaciteit te vergroten.
 - Hieruit volgt dat we initiatieven voor publiek–private acties ondersteunen, zoals bij het ITC–PCT terrein. Hierbij zoeken we per initiatief een passende rol; bijvoorbeeld in een bijdrage aan benodigde onderzoeken, capaciteit, een actieve rol in de organisatie, etc. De gemeente kan hierbij zowel een verbindende rol invullen tussen netbeheerder en bedrijven, als financier voor bepaalde initiatieven die het belang van de gemeente dienen.
- De overlegstructuur die afgelopen jaar is opgezet met Liander zetten we voort om te zorgen dat we toekomstige vraagstukken en problemen tijdig in beeld brengen, hierop voorbereid zijn en proactief keuzes maken. Om deze overleggen met de juiste inzichten te kunnen voeren verzamelen we intern bij verschillende teams de informatie om verder vooruit te kijken naar de energiebehoefte van verschillende opgaven.
- We kijken integraal naar het energiesysteem, doen onderzoeken naar de mogelijkheden om opgaven te combineren en slimme oplossingen toe te passen, en maken keuzes tussen verschillende maatschappelijke opgaven waar nodig. We werken samen met andere gemeenten in de provincie en regio aan het toekomstige energiesysteem. Dit vindt onder andere plaats via de RES regio Midden Holland, waar recent de jaarlijkse cyclus van het Energiesysteem Actieplan (ESAP) is opgezet.
- We werken samen met Liander aan oplossingen op de korte termijn (congestiemanagement, zoeken naar flexibele capaciteit, toepassen van nieuwe contractvormen) en lange termijn oplossingen (verzwaren van het net, uitbreiden en

bouwen van nieuwe stations; zoals bij de Barrepolder, Alphen Noord, Alphen Noord-West).

- We volgens nauwgezet de ontwikkelingen op het gebied van regelgeving van netcongestie en passen hierop het beleid aan. Het kan zijn dat de gemeente door het wijzigen van de netcode een rol zal spelen in het toewijzen van aansluitingen of netuitbreiding voor maatschappelijke projecten.

Argumenten

1. *Bijlage 2. Evaluatie aanpak netcongestie 2023* geeft inzicht in de activiteiten en inzichten die afgelopen jaar naar voren zijn gekomen.
2. Op basis van de inzichten die in de evaluatie van de aanpak van afgelopen jaar naar voren zijn gekomen constateren we dat netcongestie een steeds groter deel van de gemeente raakt en een bedreiging vormt voor de opgaven waar we aan werken. Netcongestie is nadelig voor de verduurzaming van bedrijven, de economische groei en het ondernemersklimaat in Alphen aan den Rijn. De rol die de gemeente kan spelen is concreter en belangrijker geworden. Daarom adviseren we om netcongestie als onderdeel van het programma energietransitie de komende jaren een structurele plek binnen de organisatie te geven en de voorgestelde aanpak uit te voeren.
3. Om de voorgestelde proactieve rol te kunnen vervullen en de aanpak uit te kunnen voeren zijn aanvullende middelen nodig. Deze kunnen vervolgens ingezet worden bijvoorbeeld om prognoses op te stellen en onderzoeken uit te voeren, bij te dragen aan procesbegeleiding en projectmanagement van slimme oplossingen, en co-financiering van subsidies voor projecten mogelijk te maken.

Duurzaamheid

Netcongestie neemt een centrale positie in binnen het programma energietransitie. Het vinden van doeltreffende oplossingen voor netcongestie vormt een essentiële randvoorwaarde voor uiteenlopende duurzaamheidsopgaven binnen de gemeente. Hierbij valt te denken aan het opwekken van duurzame energie, het realiseren van laadinfrastructuur voor elektrische voertuigen, het voorzien in elektriciteit voor all-electric warmtepompen als alternatief voor aardgasverwarming, en het verduurzamen van bedrijfsprocessen.

Vervolg

De gemeentelijke aanpak netcongestie voor 2024 wordt verder uitgewerkt als onderdeel van het programma energietransitie (onder de prestatielijn Opwek en Energiesysteem, in samenhang met andere prestatielijnen). Eind 2024 zal de uitkomst van deze aanpak opnieuw geëvalueerd worden in college B&W. Daarnaast zal de aanpak ook binnen het programma energietransitie geëvalueerd en bijgestuurd worden.

Participatie

Wanneer we een aanpak uitvoeren op bedrijventerreinen dan is dit in samenspraak met ondernemers. Zo wordt er op het ITC-PCT terrein samengewerkt tussen de initiatiefnemer

van het zonnepark, ondernemers en de gemeente. Ook bij andere initiatieven om netcongestie op te lossen of te voorkomen werken we samen met andere partijen.

Financiële consequenties

Kosten

Het plan van aanpak betreft de inzet van (o.a. interne-)uren voor het uitvoeren van de voorgestelde aanpak (punten onder kopje realisatie). Dit zijn activiteiten als procesbegeleiding, onderzoek en een actieve bijdrage aan realisatie van initiatieven die bijdragen aan slimme oplossingen voor netcongestie en flexibele capaciteit op het net. De procesaanpak wordt deels vanuit de bestaande formatie uitgevoerd. Er is naar verwachting ook interne inzet nodig vanuit de teams Beheer en Beleid openbare ruimte, Wonen en Communicatie.

Daarnaast worden externe kosten geraamd op ca. € 300.000,- voor projectmanagement en het laten uitvoeren van onderzoeken. Denk hier bijvoorbeeld aan onderzoek naar de haalbaarheid en kansrijkheid van energyhubs, het uitwerken van de toekomstige energievraag voor woonwijken, uitwerking van alternatieven voor de warmtetransitie, en toekomstige behoefte en geschikte locaties voor laadinfrastructuur voor emissievrije mobiliteit.

Dekking

De huidige formatie (personele inzet energietransitie) op dit gebied wordt verlengd. Daarmee kan de nodige inzet op het gebied van netcongestie ook behouden blijven komend jaar. De dekking van interne uren voor het thema netcongestie, onder het programma energietransitie, wordt geregeld via CDOKE gelden (tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE)).

De externe kosten (€ 300.000,-) worden gedekt vanuit beschikbare financiële ruimte vanuit de volgende budgetten:

- de reserve van het budget netcongestie € 139.000,- (2023).

Dit wordt aangevuld met inleg van:

- het regulier werkbudget economie € 53.000,- (2024);
- de reserve Wonen en Infra (MIPWI) € 54.000,- (2024);
- het regulier werkbudget Duurzaamheid € 54.000,- (2024);

Deze budgetten worden in de begroting verwerkt via de Voorjaarsnota 2024.

Bijlage(n):

- Bijlage 1. Collegebesluit 4 oktober 2022 – gemeentelijke aanpak netcongestie (zaaknummer 3002110)

- Bijlage 2. Evaluatie aanpak netcongestie 2023